

David Kadlec, Bakalářská práce: *Pojetí mysli na počátku novověké tradice*

Posudek vedoucího práce

Předkládaná práce si klade za cíl srovnat pojetí mysli u dvou klíčových raně novověkých filosofů, tj. u René Descarta a Johna Locke. Termín „pojetí mysli“ autor bere v širokém smyslu a jeho pojednání se zabývá nejen definicemi mysli u těchto dvou filosofů ale i základy jejich rozdílných přístupů v epistemologii. Autor píše, že se chce i tázat „Jakým způsobem [mysl] poznává“ (str. 1) u Descarta a Locke a věnuje delší a zajímavé pasáže jejich odlišným postojům vůči otázce vrozenosti.

Autorovo téma je bez debaty neobvykle široké na bakalářskou práci. Výhoda ale je, že nám může představit každého autora v kompletnější podobě než obvykle a vidíme v každém případě jak různé části celkového filosofického stanoviska mají skryté a nečekané souvislosti. Například u Descarta autor dokazuje jak jeho přístup ke skepsi, která tiše předpokládá intelektuální mohutnosti a vrozené principy (str. 6), je spojený s intelektuálním pojetím zkušenosti, podle něhož „mysl aplikuje své vrozené ideje (které jsou obecné a jasné) na uchopení smyslových vjemů (které jsou konkrétní)“ (str. 11). Dále autor dobře odhaluje úzkou souvislost mezi Lockovou tezí myslící hmoty a jeho přístupem k mysli živočichů. Většina interpretů upozorňuje na pojetí zvířat u Locke a na jeho připisování základních vědomých činností živočichům. Kadlec ale vidí souvislost (str. 31) mezi tímto přístupem k zvířatům a kontroverzní pasáží o myslící hmotě, v níž Locke tvrdí, že Bůh by mohl „udělit jistým systémům stvořené smyslově netečné hmoty jistou míru smyslové citlivosti, vnímavosti a myšlení“ (E.IV.iii.6).

Šíře autorova tématu ale přináší i nevýhody. Často není dostatečný prostor rozvést diskusi ohledně jednotlivých bodů, a autor někdy může jen nastínit náznaky určitých problémů. Je více míst, kde by mohl Kadlec dále při obhajobě vysvětlit svoje interpretační kroky a jejich implikace. Například by mohl říci, jaký dopad má jeho vyřešení problému transitivity osobní identity u Locke na morálních otázky. Autor totiž tvrdí, že osobní identita může být rozšířena na prožitky z dětství, na které si dnes nepamatují, protože na ty prožitky jsem pamatoval v pubertě, a dnes si alespoň pamatuji na svou pubertu (str.23). Jinak řečeno, podle autorovy úpravy Lockovy teorie budou stačit zprostředkované řetězce vzpomínek na kontinuitu osobní identity. To bude ale znamenat, že všechny prožitky v životě jednoho konkrétního člověka budou patřit jedné osobě. Pak morální odpovědnost dané osoby musí sahat k útlému dětství, a budeme neomezeně zodpovědní za činy, na které jsme už dávno zapomněli. Pacient s alzheimerovou nemocí bude zodpovědný za činy v minulosti, o nichž dnes vůbec nic neví.

Kadlec by mohl říci více i o důvodech, proč podle Locke nevíme, jaká je esence mysli, a jaký je celkový filosofický výsledek tohoto „mysterianismu“.

Argumenty a filosofické závěry ohledně mysli u Descarta a Locke jsou zde celkově dobře popsány v rámci, který odpovídá obecnému titulu práce. Autor píše jasně a má vnímavost vůči hlavním rysům argumentace v dané oblasti. Občas ale chybí podrobnější pohledy a vůbec normativní stránka srovnání.

Jednoznačně navrhuji práci k přijetí. Doporučuji zatím před obhajobou známku *velmi dobře až výborně*.

James Hill, v Praze 18.5.2015